

УДК 811.11

Фінько А.-ст. гр. 411-АН

Харківська гуманітарно-педагогічна академія

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Науковий керівник: к.ф.н. Пікалова А.О.

Finko A.

Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy

REPRESENTATION OF THE LINGUISTIC PERSONALITY IN ENGLISH ARTISTIC TEXT

Supervisor: PhD in Philological sciences Pikalova A.O.

Ключові слова: художній дискурс, мовна особистість, художній діалог

Key words: artistic text, linguistic personality, artistic dialogue

Як відзначають багато дослідників, художній дискурс – це один з найбільш складних художньо-літературних видів комунікації, в якій в якості комунікантів виступають не тільки автор і читач, але і персонажі. В цьому плані мовленнєва поведінка персонажу досліджується на матеріалі художнього діалогу як складової частини художнього дискурсу.

Роль і місце діалогу в художній літературі змінювалися протягом історії. Якщо в літературі сімнадцятого століття авторське мовлення як би поглинало мовлення персонажа, то в дев'ятнадцятому столітті взаємини авторського мовлення і мовлення персонажів значно змінюються [1]. А вже на рубежі двадцятого і двадцять першого століть письменники воліють передавати всю основну інформацію про персонаж через художній діалог. У зв'язку з цим вивчення мовлення героїв стає найбільш актуальним.

Художній діалог у сучасному художньому дискурсі досить повно і різнобічно відображає такі важливі параметри образу персонажа, як гендерна, національно-расова, локальна і темпоральна характеристики, соціальний статус, емоційний стан у момент мовлення і відносини комунікантів, риси характеру персонажа [2].

Інформація про особу героя може міститися в його власному мовленні, у мовленні його співрозмовника та в мовленні інших персонажів про нього і виражається як експліцитними, так і імпліцитними засобами. Одні й ті ж мовні засоби можуть містити експліцитну та імпліцитну інформацію.

Найбільш значущими як в плані емоційного впливу, так у плані концептуальних смислів є художній діалог, заснований на:

а) конвергенції стилістичних прийомів (сходження в одному місці пучка стилістичних прийомів, що виконують єдину стилістичну функцію);

б) контрасті, фокусуючому увагу читача на певних моментах повідомлення, підкреслюючи, їх протилежність, суперечність, несумісність.

в) графічних засобах, що сприяють виділенню, «висуванню» смислового змісту;

г) інтертекстуальності, що створює ефект концептуальної інтеграції [3].

– *Shut up! Who let them in?! It's **unfortunate** you wandered in **ocean of life, as stranger in wonderland?! However, that is life – full of ironies – some of them pleasant?***

Some rather ugly – I've never thought life was a gift – it's a burden – a sentence – cruel and unusual punishment – everybody says prayers should pray for this sinful citizens.

– What has happened now, I'll tell you! In this city, it seemed, Sodom and Gomorrah had come to a second birth. Life is here – as you said in general about it really difficult, and – easy in its plain way, – but this will end at last, this sentence, yes, yes, this sentence – cruel and unusual punishment – MUST END. (P. James «The wings of eagles»)

В даній частині художнього діалогу ефект досягається висуненням всіх перерахованих вище засобів:

1) конвергенцією стилістичних прийомів: епітетами – *unfortunate, pleasant, ugly, cruel, sinful, difficult, unusual*, художніми порівняннями – *as stranger in wonderland*, метафорами – *in ocean of life, life was a gift*, синтаксичними стилістичними засобами – номінативні речення, наростання, риторичне питання, багато видів повтору;

2) контрастом: антитезою – *pleasant/ugly, difficult/easy*;

3) інтертекстуальністю: алюзія – *Sodom and Gomorrah*;

4) графічними засобами (великі літери, тире, знаки оклику та питання).

До лінгвістичних національно – культурних маркерів художнього діалогу можна віднести:

1) безеквівалентну лексику, до якої належать слова реалії, антропоніми, топоніми, номінації осіб, що характеризуються позначенням специфічних для даної культури явищ (*petticoat, fireplace, gentleman*);

2) фразеологічні одиниці та паремії (*to call a spade, spade*);

3) антропоніми, що виконують у тексті художнього твору характеризуючу функцію (*every Tom, Dick and Harry, Ernest in town and Jack in the country, Mary or Jane, Romeo and Juliet*);

4) стилістичні засоби образності, що свідчать про національну специфічність, індивідуальність образного мислення, що впливає на формування національних картин світу. Так, наприклад, пестливі вирази, засновані на зоонімах: (*my pretty pet, poor lamb, ducky*);

5) описові контексти, які виражають особливості національного характеру, менталітету в національно-культурних стереотипних ситуаціях. Для англіїців особливо істотним є розмежування «істинно англійського» та «іноземного», перевага всього «чистоанглійського», як прояв англійського снобізму:

«Do kindly tell us who these ladies are, » asked Mrs. Moore.

«You're superior to them, anyway. Don't forget that. You're superior to everyone in India... Cause you're English». (Forster J. «The Way to India»)

6) іншомовні вклучення, які служать меті характеристики мовної особистості в плані її національної приналежності. Це, головним чином, проявляється в навичках вимови, акцентах.

Розгляд національно-культурної специфіки художнього діалогу дозволяє, на наш погляд, виявити певний обсяг знань про мовну особистість, особливості її національного характеру, специфіки емоційного складу, національно-специфічні особливості мислення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Чижевская М. И. Язык, речь и речевая характеристика (Вопросы изучения речи персонажа) / М. И. Чижевская. – М.: МГУ Ломоносова, 1986. – 69 с.
2. Яворская Г.М. Прескриптивна лінгвістика як дискурс: мова, культура, влада / Г.М. Яворская. – К., 2000. – 117 с.
3. Albert, M. Character Voice: What, Why, Where and How Text. / M. Aldert, M. Jerott [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inkalicious.com/ex-anl.html>.